

วัฒนธรรมการสืบทอดวงปีพาทย์มอญในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

รังสรรค์ บัวทอง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2547

ISBN 974 – 04 – 5029 –6

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วัฒนธรรมการสืบทอดวงปีพาทย์มอญในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี (CULTURAL TRANSMISSION OF PIPATMON IN MUANG DISTRICT SUPANBURI)

รังสรรค์ บัวทอง 4336994 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อนันต์ สบถุภักดิ์ กศ.บ., กศ.ม., พรทิพย์ อุกุศลรัตน์ ศศ.บ., ศศ.ม.,
วชิราภรณ์ วรรณดี อ.บ., อ.ม.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา การสืบทอด บทบาทและการปรับตัวของวงปีพาทย์มอญในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ที่สามารถดำรงอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก กลุ่มเป้าหมายและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในช่วงปี พ.ศ.2546 โดยศึกษาวงปีพาทย์มอญในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 18 คณะ

จากการศึกษาพบว่า วงปีพาทย์มอญในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกิดขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2460 ต่อมาค่านิยมว่าจ้างวงปีพาทย์มอญมากขึ้น ทำให้นักดนตรีที่มีวงดนตรีไทยแต่เดิมได้สร้างวงปีพาทย์มอญ เพิ่มขึ้นอีกหลายคณะ จนถึงปัจจุบันนี้มีวงปีพาทย์มอญที่ยังคงสืบทอดกิจการอยู่จำนวน 18 คณะ แต่ด้วยอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นเงื่อนไขสำคัญของความอยู่รอด วงปีพาทย์มอญจึงจำเป็นต้องปรับตัวในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการบรรเลง การประสมวง รวมถึงการปฏิบัติตัวในการประกอบอาชีพรับบรรเลงดนตรี ซึ่งนักดนตรีต่างมุ่งให้ผลงานออกมาเป็นที่น่าพอใจแก่ผู้ว่าจ้างและคนในสังคม ทำให้รูปแบบวงปีพาทย์มอญ มีความหลากหลายในด้านการบรรเลงที่มีการนำเพลงประเภทต่างๆ มาบรรเลง ในด้านวงดนตรีที่มีการนำฆ้องมอญมาประสมเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามก็มีการนำฆ้องมอญไปประดิษฐ์เครื่องดนตรี และปรับปรุงรูปลักษณะของวงระนาดจากแบบไทยมาเป็นรางหงสา ซึ่งนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในหมู่วงปีพาทย์มอญคณะต่างๆ ผลจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทำให้นักดนตรีต้องปรับลดขั้นตอนการเรียนดนตรี โดยเน้นเพียงแต่การต่อเพลงเฉพาะ ที่ใช้บรรเลงในงานเท่านั้น สำหรับด้านวงดนตรี การที่มีการประสมฆ้องมอญเข้าไปนั้น ไม่ได้มีความหมายในด้านสุนทรียของเสียงเป็นแต่เพียงให้ดูโอ้อ่าสวยงามและถูกใจผู้ว่าจ้าง ซึ่งการปรับตัวดังกล่าวมีผลทำให้วงปีพาทย์มอญดำรงอยู่ได้ทุกวันนี้ และยังคงเป็นวงดนตรีที่นักดนตรีในอำเภอเมืองสุพรรณบุรีใช้เป็นอาชีพหลักมีรายได้เลี้ยงตัวได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันวงปีพาทย์มอญในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ยังคงมีบทบาทในด้านประกอบพิธีกรรมงานศพ และยังมีบทบาทในด้านการประกอบการแสดงในงานที่มีการว่างจ้างรับ และโขนมาแสดงหน้าศพหรือหน้าไฟด้วยความโอ้อ่าตระการตาของวงดนตรีประเภทนี้ ทำให้นักดนตรีวงปีพาทย์มอญไปแสดงประกอบการแสดงลิเกอีกด้วย จากบทบาทในด้านต่างๆ ทำให้วงปีพาทย์มอญในอำเภอเมืองสุพรรณบุรียังคงสืบทอดกิจการมาตลอดจนถึงทุกวันนี้

คำสำคัญ : การสืบทอด / วงปีพาทย์มอญ / อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

**CULTURAL TRANSMISSION OF PIPATMON IN MUANG DISTRICT
SUPANBURI**

RANGSAN BUATHONG 4336994 LCCS/M
M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS : ANAN SOBRERK, B.ED., M.ED., PORNTHIP
USUPARAT, B.A., M.A., WACHIRAPORN WANDEE, B.A., M.A.

ABSTRACT

This thesis was aimed at studying the historical, roles and adaptations of Pi Phat Mon musical band in Muang District, Suphanburi Province, focusing on its survival within the diverse social and cultural developments. It is a qualitative research conducted by the in-depth interview method and participant observation. The work was conducted in the year 2003 and it involved 18 Pi Phat Mon bands found in the district mentioned earlier.

The results showed that Pi Phat Mon bands in Muang District, Suphanburi Province originated around 1917. The bands were hired widely and after that more and more Pi Phat Mon bands were formed. As there have been major social and cultural changes in the region, the bands have had to adapt their styles of performance, ensembles and ways of offering their services to match the current situations. The specific adaptations of the bands include their styles of performing, the variety and kind of songs, in addition to the classical ones. Also, more Khong Mon instruments are brought into the bands.

Moreover the decorations of both musical instruments and stage design play a more crucial role for most bands. For example, peacock tails with blinking lights are used to decorate the Ranad, and the Thai Ranad is redecorated as the Ranad with Hongsa track. In accordance with these changes, the Pi Phat Mon trainers have to skip some steps of performance practice by emphasizing only certain songs to be played for certain events. Bringing Khong Mon into the bands is not for aesthetic purposes only, but to satisfy the hirers by coloring the bands while performing. The adaptations to all the changes have helped the bands survive and provide good earnings for the local musicians.

At present, Pi Phat Mon bands in Suphanburi province still play a major role in funerals as well as Thai dance and Khon performances. Considering the bands elegance, they are also found in the Ligay shows. All of the above have been instrumental in the survival of this kind of bands to the present time.

**KEY WORDS : TRANSMISSION / PIPATMON / MUANG DISTRICT
SUPANBURI**

132 pp. ISBN 974 – 04 –5029 – 6